

A Pécsi Ítéltábla a dr. Petrik Péter ügyvéd képviselte **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a Csobánci Ügyvédi iroda képviselte **alperes neve** (felperes címe) alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás megfizetése és tulajdonjog megállapítása iránt indított perében a Tolna Megyei Bíróság 16.G.40.061/2011/14. számú ítélete ellen a felperes 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000,- (kettőszázötvenezer) forint fellebbezési perköltséget, és az állami adóhatóság felhívására 1.339.000,- (egymillió-háromszázharminckilencezer) forint illetéket. .

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a felperes jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett, 16.740.000,- forint és járulékai megfizetésére, valamint az ő.-i ingatlan 2/3-ad arányú tulajdonjogának megállapítására irányuló keresetet elutasította. Tényként állapította meg, hogy az alperes tulajdonában álló i , úgynevezett „B” hangár 2011. január 11-én leégett. Az alperes a káresemény időpontjában biztosítással rendelkezett, azonban a biztosító társaság a biztosítási szolgáltatás teljesítését megtagadta, emiatt az alperes pert indított, melyben a Legfelsőbb Bíróság a 2008. május 9-én kelt, Pfv.VIII.20.281/2008/5. számú ítéletével döntött, és így az alperes 43.073.270,- forint és járulékai tekintetében pernyertes lett. Közvetlenül a káreseményt követően azonban az alperes nem rendelkezett megfelelő erőforrásokkal a leégett hangárépület helyreállításához, a felek ezért megállapodtak abban, hogy a repülőtér fejlesztési projekt II. fázisán belül benyújtandó pályázatba a „B” hangárépület helyreállítását is beveszik. 2002. március 28-án ... Község Önkormányzata, a felperes és az alperes között írásbeli együttműködési megállapodás jött létre. Ebben rögzítették, hogy a felperes pályázóként részt vesz a Regionális Fejlesztési Tanács által az előzetes regionális fejlesztési program 2002.

keretében meghirdetett „közösségi infrastruktúra fejlesztése a régió külső és belső kapcsolat rendszerében” megnevezési pályázaton. Kikötötték, hogy a „B” hangárt a pályázatban megjelölt tetőfelújításra vonatkozó beruházás befejezését követően 5 évig térítésmentesen használhatja. 2002. június 12-én a felperes és a Regionális Fejlesztési Tanács között E.-KR-T-01. szám alatt támogatási szerződés jött létre, amely szerint a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a Repülőtér fejlesztési projekt II. fázis” című projektet megvalósítja, és a szerződésben meghatározott ideig működteti, a benyújtott pályázatban és a támogatási szerződésben rögzítettek szerint. A fejlesztés összköltsége 186.000.000,- forint volt, mely összeg 167.400.000,- forint támogatást tartalmazott. A támogatási szerződés része volt az alperes tulajdonában lévő hangárépület helyreállítási munkáinak finanszírozása is. A kivitelező ezzel kapcsolatban két számlát nyújtott be összesen 18.600.000,- forint ÁFA összegről. A támogatási szerződés szerint a 10 % saját erőt és az ÁFÁ-t a felperesnek kellett kifizetni, ténylegesen azonban - e perrel nem érintett elszámolás eredményeként - az alperes ellentételezte. A benyújtott számlák alapján összesen 16.740.000,- forint támogatási összeget használtak fel a „B” hangárépület helyreállításához. A felperes 2010. február 24-én felhívta az alperest arra, hogy 16.740.000,- forintot, és ennek járulékait fizesse meg, mert ezzel a támogatási összeggel felek nem számoltak el. Az alperes a felhívásnak nem tett eleget.

A megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróság az elsődlegesként megjelölt kötelmi jogcímre alapított igényt elévülése miatt utasította el a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján. Az elévülés kezdő időpontját 2003. október 21. napjára, a „B” hangárépületével összefüggő helyreállítási munkálatok befejezése és a pénzügyi elszámolása időpontjára tette, ezért elévülést megszakító cselekmény hiányában az elévülés 2008. október 21-én bekövetkezett. Utalt arra is, hogy amennyiben a felperes igénye bármely kötelmi jogcímen megalapozott lenne, úgy a jogalap nélküli gazdagodás szóba sem jöhetne, bármely megállapodás eleve kizárná a Ptk. 361. § (1) bekezdése alkalmazását.

Az elsőfokú bíróság a felperes tulajdoni igényét megalapozatlannak találta. E körben kifejtette, hogy a ráépítés Ptk. 137. § (1) bekezdése főszabálya, hogy a ráépítő tevékenységét anélkül végzi, hogy erre bármely jogcímen jogosult lenne. A Ptk. 137. § (3) bekezdése alkalmazását eleve kizárja, ha a „ráépítés” a felek közötti megállapodáson alapul. A perbeli esetben valamennyi tevékenység, beruházás nyilvánvalóan a felek teljes körű ismeretei és tudomása mellett történt, a felek 2002. március 28-án együttműködési megállapodást is kötöttek a helyreállítási munkákról.

Végezetül utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy semmilyen jelentőséget nem tulajdonított annak, hogy a felek 2002. március 28-i együttműködési megállapodása alapján a felperes ténylegesen használta-e az ingatlant vagy sem. Amennyiben ilyen használat nem történt, az nem alapozza meg a jogalap nélküli gazdagodásra alapított igényt, sem tulajdonjogot nem keletkeztet.

Az ítélet ellen a felperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a keresetnek adjon helyt. A

fellebbezésben arra hivatkozott, hogy a felperes ellenszolgáltatás nélkül juttatott 16.740.000,- forintot a pályázat útján megnyert összegből az alperesnek abban a megalapozott feltevésben, hogy a juttatás nélkül az alperesnek nincs módja a leégett hangárt helyreállítani. A pályázat összege elnyerése érdekében a felperes olyan kötelezettséget vállalt a pályázati céloknak megfelelő repülőtérré váló üzemeltetéssel, amely rendkívül költséges volt, és egy idő után a felperes fizetése képtelenségéhez vezetett. A felperes utóbb tudomást szerzett arról, hogy az a feltevés, amelyre tekintettel az alperest juttatásban részesítette végelegesen megghiúsult, hiszen az alperes a juttatást jóval meghaladó biztosítási összeget megkapta. Ezért a követelését más jogcímre, a Ptk. 582. § (1) és (3) bekezdésére, az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges megghiúsulása miatt ajándék visszakövetelésére alapította.

A fellebbezési tárgyaláson a felperes a fellebbezését kiegészítette. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a pénzügyi elszámolás teljes körűen teljessébe ment. A felek közötti megállapodás tartalmazott egy szerződéses célkitűzést, melyet a felek a szerződés 6. pontjában rögzítettek, és amely megállapodás határozatlan időre szólt. Ebben világosan leírták, hogy a felek együttműködésének célja nem pusztán az alperes ingatlanának helyreállítása és felújítása, hanem az, hogy a „Repülőtér a fejlesztési projekt célkitűzéseinek megfelelő nyilvános kereskedelmi repülőtérré szolgáljon”. Az együttműködés célja tehát nem az alperes támogatása, esetleg ingyenes juttatásban való részesítése, vagy pusztán az épület helyreállítása volt. A kitűzött cél nem valósult meg, és már nem is valósítható meg, ezért a felperes végelszámolás, illetve felszámolás alá került, ezért a szerződésre a Ptk. 312. §-át kell alkalmazni. A lehetetlenné vált szolgáltatás, azaz a kitűzött cél közös megvalósítása során a szolgáltatás tárgyának maradványai keletkeztek, ilyen maradványnak tekinthető a felperes által létrehozott, az alperes könyveiben aktívát, de a felek között el nem számolt vagyoni érték, melyet az alperes köteles a szerződésben kitűzött cél közös teljesítéséhez felhasználni, illetve annak használatát a felperesnek biztosítani. Ráadásul a kötelezett alperes mástól, a szolgáltatás tárgya helyett kárpótlást is kapott, melynek összege meghaladja a felperes követelését. A felperes keresetének jogalapjaként ezért a korábbiak mellett a Ptk. 312.§ (6) bekezdésére is hivatkozott.

A fellebbezésben a felperes előadta azt is, hogy álláspontja szerint a felperes követelése az együttműködési megállapodás lehetetlenné válásával vált esedékessé, azaz, amikor a felperes végelszámolás alá került. Erre figyelemmel az elévülési idő még nem telt el.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során a Ptk. 361. § (1) bekezdésére alapított igénye (jogalap nélküli gazdagodás visszafizetése) ténybeli alapjaként azt jelölte meg, hogy a felek megállapodtak abban, hogy

amennyiben a biztosító kifizeti az alperes kárigényét, az alperes a beruházási összeget a felperesnek megfizeti. A fellebbezésében arra a tényre alapította a keresetét, hogy a felperes ellenszolgáltatás nélkül juttatott 16.740.000,- forintot a pályázat útján megnyert összegből az alperesnek abban a feltevésben, hogy az alperest a biztosító nem fogja kártalanítani, ezért a juttatás nélkül a hangárt nem tudja helyreállítani. A másodfokú tárgyaláson kereset ténybeli alapjaként azt adta elő, hogy a felek közötti megállapodás tartalmazott egy szerződéses célkitűzést, melyet a felek a szerződés 6. pontjában rögzítettek, e célkitűzés lehetetlenülése a kereset ténybeli alapja.

A Pp. 146. § (1) bekezdése szerint a felperes a keresetét az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig bármikor megváltoztathatja, feltéve hogy a megváltoztatott keresettel érvényesített jog ugyanabból a jogviszonyból ered, mint az eredeti kereset, vagy azzal összefügg. A 2011. március 1-jétől hatályos (5) bekezdés szerint nem keresetváltoztatás az, ha a felperes

- a) a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül, annak megalapozására újabb tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazítja,
- b) az eredetileg követelt dolog helyett utóbb beállott változás folytán más dolgot vagy kártérítést követel,
- c) a keresetét leszállítja, illetve az eredetileg nem követelt járulékokra vagy a követeléseknek illetőleg járulékoknak a per folyamán esedékessé vált részleteire is kiterjeszti,
- d) megállapítás helyett teljesítést vagy teljesítés helyett megállapítást követel.

A Pp. 247. § (1) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban a keresetet megváltoztatni nem lehet. A 146. § (5) bekezdés a) pontjában foglalt nyilatkozat akkor tehető, ha annak a 235. § (1) bekezdése alapján helye van. A felperes a fellebbezésben és a fellebbezés kiegészítésében, mind követelése ténybeli alapját, mind a keresettel érvényesített jogot (a keresetjogi alapját) megváltoztatta, olyan új - részben egymásnak ellentmondó - tényállításokat tett, amelyek nem tartoznak a Pp. 146. § (5) bekezdés a) pontja körébe, és amely tények előterjesztését a másodfokú eljárás során a Pp. 235. §-a kizárja. A kereset alapjául szolgáló tények és az érvényesített jog (keresetjogi alapja) megváltoztatása keresetváltoztatás, amelyre a Pp. 247. § (1) bekezdésére figyelemmel a másodfokú eljárásban nincs lehetőség.

A másodfokú bíróság a fentiek okán a felperes Ptk. 582. § (1) és (3) bekezdésére (ajándék visszakövetelése) és Ptk. 312. § (6) bekezdésére (a teljesítés lehetetlenné válásra) alapított kereseti kérelmeit érdemben nem vizsgálta.

Az elsőfokú eljárásban előterjesztett felperesi keresetet elutasító döntéssel a másodfokú bíróság egyetért.

A Ptk. 361.§ (1) bekezdése szerint, aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni. A jogalap nélküli gazdagodás megállapítására tehát csak három feltétel együttes megléte esetén van lehetőség. Először azt kell vizsgálni, hogy jutott-e a kötelezett vagyoni előnyhöz, hogy az előny

megszerzése jogalap nélkül történt-e, az előnyhöz a kötelezett az igényt érvényesítő rovására jutott-e. Jelen esetben e feltételek közül kettő hiányzik. Megállapítható, hogy az alperes nem jogalap nélkül, hanem a felek közt létrejött együttműködési megállapodás és a támogatási szerződés alapján jutott a felperes visszatéríteni kért összeghez, így annak visszatérítésére a felperes nem kérheti a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazását, a felek közt e tárgyban létrejött megállapodás e jogszabályhely alkalmazását önmagában kizárja. Ha az alperes mégis jogalap nélkül jutott volna követelt összeghez, gazdagodása akkor sem a felperes rovására következett volna be, a hangár felújításának vállalkozói díját ugyanis a Regionális Fejlesztési tanács fizetette közvetlenül a kivitelező részére. A perben nem merült fel adat arra nézve, hogy a Regionális Fejlesztési Tanács a kifizetett összeget a felperestől visszakövetelte volna, ezt maga a felperes sem állította, a pályázat nélkül az összeg a felperest sem illette volna meg, így a felperesnél vagyoncsökkenést az alperesi hangár felújítása nem hozott, az alperes tehát tárgybeli összeggel a felperes rovására semmiképpen nem gazdagodott.

A felperes Ptk. 137. § (3) bekezdésére alapított (ráépítés) tulajdoni igénye vonatkozásában a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokaival egyetért. A Ptk. 137. § (3) bekezdése szerint, ha a valaki a más tulajdonában levő épületet bővíti, ahhoz hozzáépít, vagy azt átépíti, vagy ha az idegen földön már épület áll, a ráépítéssel - a felek eltérő megállapodása hiányában - közös tulajdon keletkezik. A felek a 2002. március 28-án kelt együttműködési megállapodás 4. pontjába kikötötték, hogy a tetőszerkezet felújítása tárgyában elnyert pályázati támogatásból megvalósított beruházás aktiválása az alperes neve, mint tulajdonos részére fog megtörténni, a felek tehát a tulajdonjog kérdésében kifejezetten megállapodtak, ebből következően a Ptk. 137. § alkalmazása kizárt.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest a fellebbezési eljárásban felmerült a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított munkadíj 50 %-ának megfelelő munkadíj és az illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt illeték megfizetésére a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

P é c s, 2012. szeptember 26.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró